

На 27. мартъ 1875.¹⁾ Ботйовъ не за пръвъ пътъ се повръща да говори „за онзи въпросъ, за който — казва той — нашата журналистика е говорила твърдѣ малко или ако и да е говорила, то всичко, щото е изказала до сега, е било повърхностно, косвенно и понѣкогажъ даже и пристрасно“. Това е въпросътъ за „желанната и необходимата Дунавска конфедерация“.²⁾

„Идеята за южнославянското единство е приела граждансътъ, пише поетътъ, у всичкитѣ почти народи на Балканския полуостровъ (съ изключение само на турския) и малко-по-малко се е прострѣла даже между враждебнитѣ единъ на други елементи“.

Но какво съдържание трѣбва да носи тая идея, както и нейното практическо приложение? — Ако, казва поетътъ, България и Сърбия сѫ прави и законни наследници на европейския кашемиръ, ако тие двѣ сестри отдавна вече сѫ въ състояние да кажатъ на своите бѣлисани и червисани стари съсѣдки, че тѣ сѫ двѣтѣ хубавици, които трѣбва да раздѣлятъ ябълката на раздора, то тѣ сѫ двѣтѣ, които „трѣбва да плѣснатъ съ ръцѣ и да се пригърнатъ въ името на братството, на свободата, на равенството и на оние демократически начала, на които е основанъ животъ и на българина и на сърбина“.³⁾ Това равенство винаги подшушва поету едно здраво съображение при решението на проблемата: „Дунавската конфедерация трѣбва да се сложи на такива начала, на каквито трѣбва да се основе свободата на народите, свободата на личността и свободата на труда“.⁴⁾

¹⁾ Вж. Съчинения, стр. 254. и слѣд.

²⁾ Пакъ тамъ, с. с.

³⁾ Съчинения, стр. 257.

⁴⁾ Съчинения, стр. 269.